UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Clerico Ægrotante Vel Debilitato. Titvlvs V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

CAP. XXXIX.

Revocatio gratiæ non tollit jus quæſitum, ſed quærendum, niſi jus annexionis aliud inducat: nec tamen tollit jus quærendum annexum juri digniori jam quæſito. h.d. ſecundùm Zen.

Idem.

SIis, cui de canonicatu, præbenda, & dignitate, perſonatu, vel officio per felicis recordationis Nicolai Papæ & Celeſtini prædeceſſorum noſtrorum literas, gratia in aliqua eccleſia facta erat, conſtitutionis noſtræ revocatoriæ tempore canonicatum & præbendam, dignitati, perſonatui vel officio alicui non annexam erat adeptus, licet dignitatem, perſonatum, ſeu officium inibi expectaret, propter expectationem hujuſmodi privatus non intelligitur jure, quod in canonicatu & præbenda fuerat canonicè aſſecutus: jus tamen quod ad dignitatem, perſonatum, vel officium competebat eidem, juxta verba dictæ revocationis intelligitur revocatum. Non ſic autem ſi canonicatum cum dignitate, perſonatu aut officio conferri tantùm canonico conſuetis *a*, fuerat aſſecutus ſub expectatione præbendæ: cùm jus magis dignum, quod iſte in dignitate, perſonatu, ſeu officio hujuſmodi jam habebat, jus minus dignum canonicatus retineat, cujus canonicatus ratione jus oidem ſalvum remanet, ad præbendam nulli alii debitam, Apoſtolica ante ipſum auctoritate recepto. Sed & ſi ex Epiſcopi vel alterius cujuſcunque collatione vel proviſione adeptus fuerit in eadem eccleſia dignitatem, perſonatum, ſive officium conferri tantùm canonico conſueta, præfatus, qui canonicatum auctoritate Apoſtolica jam habebat, idem erit cenſendum.

CAP. XL.

Obeſt revocatio gratiæ præbendam expectanti, & decreti interpoſitio, etiam ignoranti. h.d. Zen.

Idem.

QVodam per literas felicis recordationis Nicolai Papæ prædeceſſoris noſtri canonicatum ſub expectatione *b* vacaturæ præbendæ in certa eccleſia obtinente, ſucceſſor ejus Celeſtinus cuidam alteri ſimilem in eadem eccleſia gratiam fecit, quem omnibus etiam ante ipſum auctoritate Apoſtolica, vel quavis alia in eccleſia ipſa receptis voluit anteferri *c*, cum interpoſitione decreti: priuſquam tamen ad primum & ejus executores ſecundæ gratiæ notitia perveniſſet, vacans præbenda eidem primo per ſuos fuit executores collata: poſt hujuſmodi autem & ante factam ſecundo collationem ipſius præbendæ, noſtra conſtitutio revocatoria emanavit: & quoniam quis eorum jus habeat in præbenda hujuſmodi dubitatur, nos neutrum illorum habere jus decernimus in eadem. Prima enim collatio poſt & contra decretum à dicto Celeſtino interpoſitum facta (licet ab ignorantibus & etiam ignoranti) non obtinet firmitatem. Ius verò, quod ſecundo ad præbendam, non in præbenda hujuſmodi competebat (cùm noſtram revocationem ejus collatio non præceſſerit) per eam penitus eſt ſublatum.

CAP. XLI.

Mandatum de providendo de beneficio ad collationem capituli pertinente, non tangit jus ſingularis canonici. hoc dicit. ſecundùm Zen.

Idem.

MAndatum Apoſtolicum tibi directum, ut T. clerico de beneficio ſpectante ad collationem Narbonen. capituli provideres, beneficia ejuſdem capituli, ſive dentur in communi per ipſum, ſive per canonicos ejuſdem eccleſiæ ſingulares, vice ac auctoritate capituli, aut ex jure ipſius de conſuetudine vel ſtatuto, meritò comprehendit *a*. Ad beneficia tamen ratione dignitatum, perſonatuum, vel officiorum, quæ nonnulli ex eiſdem canonicis obtinent in ipſa eccleſia, ad eorundem collationem ſpectantia mandatum hujuſmodi minimè ſe extendit. Idem eſſe cenſemus, ſi ratione præbendarum ſuarum ad ipſos canonicos collatio dictorum beneficiorum ſingulariter pertinere noſcatur. Niſi contineatur forſitan in mandato, quòd eidem clerico provideas de beneficio ad collationem Narbon. capituli pertinente communiter vel diviſim: tunc enim de beneficiis, quæ ad ipſorum collationem pertinent, ratione hujuſmodi præbendarum poteris providere.

DE CLERICO ÆGROTANTE VEL DEBILITATO.

TITULUS V.

CAP. I.

Datio coadjutorum Epiſcoporum & ſuorum ſuperiorum eſt de majoribus cauſis, & ſpectat ad ſolum Papam: poteſt tamen Epiſcopus ſenio vel infirmitate perpetua impeditus de conſenſu capituli ſui vel majoris partis ſibi auctoritate Apoſtolica unum vel duos coadjutores aſſumere: & ſi demens fuerit, capitulum aut duæ partes ipſius hoc facient. Sed ſi Epiſcopus contradicat, tunc nil innovabit capitulum, ſed Epiſcopi & eccleſiæ conditionem, quàm citò poterit, intimabit Papæ. Et coadjutores illi ſumptus moderatos habebunt de proventibus prælatorum ipſorum. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

PAſtoralis officii debitum exequentes, declaramus atque ſtatuimus, coadjutorum *b* Epiſcoporum & ſuperiorum prælatorum dationem intelligendam eſſe de cauſis majoribus, & referendam ad ſedem Apoſtolicam, ac ab ea (conſuetudine non obſtante contraria) tantummodò poſtulandam.

Verùm ne hoc prætextu eccleſiæ (exiſtentes præcipuè in remotis) diſpendia patiantur: nos earum in hac parte indemnitatibus præcavere volentes, hac generali conſtitutione ſancimus, ut Epiſcopus ſenio aut valetudine corporali gravatus, vel etiam aliàs adeò impeditus perpetuò, ut officium ſuum nequeat exercere, poſſit de ſui conſilio & aſſenſu capituli, vel majoris partis ipſius, unum, vel duos auctoritate Apoſtolica coadjutores aſſumere, ad dictum officium exequendum. Si verò Epiſcopus demens fuerit, & quid velit aut nolit exprimere neſciat, vel non poſſit: tunc ejus capitulum vel duæ ipſius partes eadē auctoritate unū aut duos coadjutores aſſumant idoneos, qui ejus officium exequantur. Si autem Epiſcopus ſenio aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimēto detentus, ad ſui executionem officii reddatur inutilis: & coadjutorem aſſumere vel habere noluerit, licet à capitulo requiſitus proprio, ſe illius non indigere ſuffragio forſitan aſſerendo: tunc nil per capitulum innovetur, ſed hoc caſu & etiam proximo, idem capitulum Epiſcopi & eccleſiæ ſuæ conditionem & ſtatum, ac facti circumſtantias univerſas, quàm citò poterit fideliter & explicitè referat ad notitiam dictæ ſedis, recepturi humiliter, & efficaciter impleturi, quod ſuper hoc per ſedem ipſam contigerit ordinari. Præſenti quoque adjicimus ſanctio-

---

a *Dicunt Petr. de Anch. & Archid. quòd reſcriptum impetratum à Papa dignitatem, non facta mentione conſuetudinis, de qua non obtinet, per l. honores. §. 5. ff. de decur. eſt ſurreptitium. Font.*

b *Expectativas ad vacatura omninò ſuſtulit conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 19.* c *De clauſula anteferri, vide latè per Felin. in ca. capitulum ext. de reſcr.*

a *Petrus de Anch. not. mandatum etiam adſtringere gerentem vices ejus cui mandatur, ſimiliter mandatum factum vices gerenti: quia ſi deficit principalis, debet poſtea per principalem commoda recipientem impleri. l. ſecundùm naturam. ff. de reg. jur. neq; poterit per vicem gerentem impleri, in hu enim mandatu intelligitur reſtante in eodem ſtatu. l. ff. ſi ex nox. cauſ. ag. Fontan.*

b *Quam auctoritatem habeant coadjutores dati Epiſcopis ſenibus vel infirmis, latè docet Oldradus, conſil. 44.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ni, ut coadjutores hujuſmodi de proventibus prælatorum, in quorum aſſumentur auxilium, ſumptus recipiant moderatos, ab alienatione qualibet de bonis eccleſiaſticis prælatorum ipſorum vel eccleſiarum ſuarum quomodolibet facienda penitus abſtinentes: rationem non ſolùm in diſtricto examine, ſed & prælatis eiſdem (ſi ſanæ mentis extiterint) ac capitulis eorundem, ſeu etiam ipſorum prælatorum ſucceſſoribus (ſi hoc antea non fecerint) plenariam reddituri. Cæterum quod de Epiſcopis præmittitur, ad ſuperiores etiam prælatos eſſe volumus & intelligimus referendum.

DE INSTITUTIONIBUS.

TITULUS VI.

CAP. I.

Capitulum ſede vacante licet beneficia ad Epiſcopi collationem ſpectantia conferre non poſſit, tamen ad illa præſentatos inſtituere poteſt. h. d. Zen.

Bonifacius VIII.

ET ſi capitulum *a* ſede vacante beneficia, quæ ad collationem Epiſcopi pertinent, conferre non poſſit, præſentatos tamen à patronis poteſt admittere, ſi ſint idonei, & eos inſtituere in beneficiis, ad quæ fuerint præſentati: Licet ad Epiſcopum (ſi ſupereſſet) admiſſio & inſtitutio hujuſmodi pertineret.

CAP. II.

Non repellit præſentatum defectus ſacrorum ordinum. h. d. Zen.

Idem *in eodem.*

SI is, ad quem rectoris præſentatio in aliqua parœciali eccleſia noſcitur pertinere, quempiam non conſtitutum in ſacris præſentet ad eam: ipſum *b* (dummodo aliàs ſit idoneus, & intra tempus à jure ſtatutum ad ordines, quos ipſius eccleſiæ cura requirit, valeat promoveri) decernimus admittendum.

DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ ET ECCLESIAE NON VACANTIS.

TITULUS VII.

CAP. I.

Si mandetur alicui provideri de dignitate vacatura, quam duxerit acceptandam, & vacat dignitas, quam ante acceptationem ordinarius confert, tenet ipſius collatio: etiam ſi executor impetrantis ante acceptationem fecerit reſervationem, inhibitionem, & proceſſus ſuper prima vacante. Ioan. And.

Innocentius IV. *dilecto filio Andreæ Capellano noſtro.*

QVia cunctis: & infrà. Proponebatur itaque pro parte tua, quòd cùm prædicta præpoſitura, dum vacabat, tibi per eum, qui conferre potuit ipſam, collata fuiſſet, collatio hujuſmodi canonica exiſtebat: maximè cùm nulla per priorem ipſum, quæ illam impedire poſſet, inhibitio præceſſiſſet. Dicebat autem pars altera, quòd cùm præmiſſæ literæ ſede Carnoten. vacante fuiſſent in capitulo publicatæ, ac præfatus Epiſcopus tunc de capitulo ipſo eſſet, ibique præſens exiſteret, ignorare non potuit, mandatum Apoſtolicum (ſuper conferenda memorato D. præbenda vel dignitate ſine cura, quam ipſe duceret acceptandam, cùm primò in eccleſia ipſa prædicta vacaret) alii fuiſſe directum, & ſic per conſequens facultatem ſibi eſſe ſublatam, conferendi hujuſmodi dignitatem: propter quod videbatur, quòd nec per ſe nec per alium præfatam præpoſituram, curam non habentem animarum annexam (quæ primò poſt mandatum ipſum in eccleſia prædicta vacavit) potuerit alicui perſonæ conferre. Præſertim cùm jam dictus prior eodem publicato mandato ſuo præfato D. præbendam vel dignitatem, curam hujuſmodi non habentem, quam primò in eadem eccleſia vacare contingeret, contuliſſet: nec aliàs etiam (prout allegabatur) prodeſſe poterat ipſius Epiſcopi ignorantia in hac parte. Nam ſi alicui à ſede Apoſt. concedatur, quòd excommunicari non poſſit, licet id forſan ſuus ignoret Epiſcopus, non tamen propter hoc ejus ligatur ſententia, ſi quam proferat in eundem. Similiter ſi alicui conferendi præbendam aliquam tribuatur à ſede Apoſt. poteſtas, ex hoc ipſo videtur, quòd ſit Epiſcopo conferendi tunc eam penitus interdicta facultas. Nec obſtaret ſi fortè objiceretur, quòd lex, ſeu conſtitutio & mandatum nullos adſtringunt, niſi poſtquam ad notitiam pervenerint eorundem, aut niſi poſt tempus, intra quod ignorare minimè debuiſſent: quia in privilegiis & indulgentiis, ſeu conceſſionibus ſpecialibus ſecus exiſtit, in quibus ſufficit, quòd ad illorum, quibus conceduntur, notitiam perveniant: ut patet cùm indulgetur alicui, quòd excommunicari non poſſit, ſicut ſuperius eſt expreſſum. Et quidem cùm tribuitur alicui poteſtas conferendi præbendam, videtur proculdubio ei concedi aliquid ſpeciale. Adjiciebatur inſuper, quòd cùm ſententia ſtatim arctet etiam ignorantem: quoniam ſi contra prælatum aliquem abſentem depoſitionis ſententia proferatur, contractus, quos inijt ignoranter poſtea ut prælatus, nullum robur obtinent firmitatis: & in ſupradictis literis irritum decernimus & inane, quicquid ſuper hujuſmodi præbenda vel dignitate contra noſtrum contigerit attentari mandatum: collatio, quam idem Epiſcopus poſt tale noſtrum decretum (ſive illud ignoraverit, ſive non) de præfata præpoſitura per ſe vel per alium fecerat, non valebat. Ex parte verò tua extitit replicatum, quòd hæc de illis privilegiis & indulgentiis (æquitate ſuadente) debent intelligi, quæ vim ſuam habent mox cùm ad illos, quibus conceduntur, perveniunt: ex quorum tenore liquidò noſci poteſt, quòd talis circa ea fuerit intentio concedentis: utpote cùm alicui conceditur, quòd excommunicari non poſſit: ex hoc enim evidenter apparet aliis ipſum excommunicandi ademptam eſſe penitus facultatem: non ſic autem ſi alicui conferendi præbendam, ſive certa, ſive incerta tribuatur poteſtas, non enim tunc eſſe videtur tribuentis intentio, ut per hoc ei (ad cujus donationem præbenda ipſa pertinet) conferendi poſſibilitas adimatur: niſi prius ille ſibi notificet, quòd eam velit per hujuſmodi poteſtatem conferre, aut ei collationem interdicat illius, vel poſtquam illi notificaverit talem poteſtatem fore ſibi conceſſam, vacuum decernat & irritum, ſi ſecus de ipſa præſumat. Quia cùm illi non amplior detur poteſtas, quam ipſe Romanus Pontifex habeat in hac parte, ſicut per eam, quam obtinet ipſe Romanus Pontifex, facultas conferendi beneficium vel præbendam (niſi ſuam inſinuet voluntatem) alicui non aufertur: ſimiliter & per eam, quæ taliter illi ab ipſo conceditur ei, ad quem ipſius præbendæ ſpectat collatio, priuſquam inſinuet ille ſibi, quòd eam velit concedere, vel etiam conferat (ſi fortè vacet) poteſtas non tollitur conferendi, niſi forſan quòd ipſam conferre non poſſit, exprimatur in conceſſione hujuſmodi poteſtatis: tunc enim licet talem conceſſionem fortaſſis ignoret, ſua tamen collatio, ſi poſtmodum præbendam ipſam conferat, nihil valet: cùm ſatis ſuper hoc concedentis intentio agnoſcatur: ſicut cùm indulgetur alicui, quòd excommunicari non valeat, ut in ſuperioribus eſt præmiſſum. Subjunctum etiam extitit, quòd cùm memorato priori per præfatas literas mandaſſemus, ut memorato D. præbendam, vel dignitatem

a *Varias ſignificationes hujus vocis, capitulum, ponit Ioan. And. in c. capitulum. ſup. de reſcr.* b *Not. idoneitatem. & tempus hic per copulam poni. unde non ſat eſt quòd intra tempus juris poſſit promoveri, ſed debent etiam aliæ idoneitates concurrere. Dom. & Pet. de Anch. Fent.*

a *Vide Decium & Doct. in c. cognoſcentes. ext. de conſt. & Turrecrematam in c. in iſtis. §. leges. diſt. 4.*

ſint

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN